

**Szkolny Program Wychowawczo - Profilaktyczny
Szkół Podstawowej nr 10 z Oddziałami Mistrzostwa Sportowego
w Rybniku na rok szkolny 2026/2027**

Szkolny Program Wychowawczo - Profilaktyczny został opracowany przez zespół w składzie:

Przewodnicząca zespołu: Olga Durdzińska – pedagog

Katarzyna Kaczmarek – pedagog specjalna

Joanna Walendzewicz – nauczyciel nauczania początkowego

Kinga Szymura - Marek – nauczyciel języka angielskiego

Magdalena Durman Sobczuk - nauczyciela nauczania początkowego

Izabela Sipko – katecheta

Hanna Androsz – nauczyciel języka angielskiego

Magdalena Wajda – wychowawca świetlicy

Olena Kozachuk - nauczyciel języka angielskiego

Renata Idziak – wychowawca świetlicy

Grzegorz Gładysiak – nauczyciel informatyki

Podstawy prawne oraz dokumenty wspierające realizację programu wychowawczo – profilaktycznego w szkole:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej art. 72
- Konwencja o Prawach Dziecka art. 3,19, 33,
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2016r. Prawo Oświatowe, z późniejszymi zmianami
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktyki w celu przeciwdziałania narkomanii,
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach szkołach i placówkach,
- Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego z dn. 19.08.1994r,
- Karta Nauczyciela,
- Akty prawne szkoły (statut, regulaminy, procedury postępowania),
- Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 22 marca 2022r. w sprawie organizacji kształcenia, wychowania i opieki dzieci i młodzieży będącej obywatelami Ukrainy,
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2022r. u wspieraniu i resocjalizacji nieletnich.
- Ustawę z 13 maja 2016 r. o ochronie małoletnich – aktualny tekst jednolity Dz.U. 2026 poz. 110, szczególnie przepisy dotyczące Standardów Ochrony Małoletnich.
- Rozporządzenie w sprawie bezpieczeństwa i higieny w szkołach – jako podstawę działań dotyczących bezpieczeństwa uczniów.
- Kierunki realizacji polityki oświatowej państwa na rok 2026/2027 – ale zaznaczyłbym, że jest to dokument kierunkowy MEN, a nie akt prawny.

Diagnoza sytuacji szkolnej:

W opracowaniu niniejszego programu pomogło wieloletnie doświadczenie zespołu, a także wnikliwe rozpoznanie sytuacji wychowawczej w szkole. Dokonano diagnozy środowiska szkolnego poprzez :

- zapoznanie się ze sprawozdaniem z programu wychowawczego profilaktycznego z poprzedniego roku szkolnego,
- obserwacje zachowań uczniów,
- wyniki ankiet dot. poczucia bezpieczeństwa w szkole oraz potrzeb uczniów,
- wyniki ankiety skierowanej do rodziców uczniów: wsparcie psychologiczno – pedagogiczne,
- wyniki ankiet diagnozujących skierowanych do wychowawców,
- rozmowy pedagoga z dyrektorem p. Pawłem Krzysztoporskim oraz p. Katarzyną Kunat,
- cykliczne rozmowy z dzielnicową p. Katarzyna Musiolik dot. sytuacji na dzielnicy, problemów domowych uczniów,
- konsultacje pedagoga szkolnego ze szkolnymi specjalistami,
- rozmowy pedagoga z rodzicami i uczniami,
- rozmowy pedagoga z wychowawcami i nauczycielami w trakcie całego roku szkolnego,
- systematyczne rozmowy z asystentem międzykulturowym w szkole,
- uwagi i informacje wszystkich pracowników szkoły,
- analizę frekwencji uczniów i wyników nauczania,
- analizę sprawozdań wychowawców i specjalistów,
- analizę opinii i orzeczeń z Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej,
- rozmowy pedagoga z kuratorami społecznymi, pracownikami socjalnymi asystentami rodzinnymi,
- rozmowy pedagoga z higienistą szkolną,

Informacje uzyskane z powyższych źródeł posłużyły do określenia czynników chroniących i czynników ryzyka:

Czynniki chroniące (zauważane bardzo często):

1. Pozytywna atmosfera w szkole – uczniowie chętnie uczęszczają na zajęcia szkolne.

2. Nauczyciele otwarci na kontakt i rozmowę z rodzicami uczniów.
3. Bieżące przygotowywanie form pomocy psychologiczno – pedagogicznej dla uczniów z opiniami i orzeczeniami oraz uczniów ukraińskich.
4. Regularne analizowanie problemów wychowawczych i udzielanie pomocy do-
rażonej uczniom i ich rodzicom; Zespół Wychowawczy.
5. Zapewnienie opieki świetlicowej dla uczniów najmłodszych.
6. Stałe dyżury nauczycieli w trakcie przerw lekcyjnych, na bieżąco kontrolowane
przez dyrekcję szkoły.
7. Prowadzenie przez wychowawców klas szeregu działań mających na celu in-
tegrację zespołów klasowych i tworzenie prawidłowych relacji rówieśniczych.
8. Stała współpraca z jednostkami wspierającymi proces uczenia, wychowania
i opieki (PPP, NPPP, dzielnicowi, kuratorzy sądowi, pracownicy socjalni, fun-
dacje i stowarzyszenia, teatry profilaktyczne itp.)
9. Wdrożenie procedur zapewniających bezpieczeństwo każdego ucznia
w szkole, w tym procedury dot. samookaleczeń i prób samobójczych.
10. Indywidualne podejście do każdego ucznia.
11. Uczniowie wdrażani przez wychowawców i nauczycieli do samodzielności,
samodyscypliny i radzenia sobie w trudnych i problemowych sytuacjach.
12. Funkcjonowanie procedury Standardów Ochrony Małoletnich – przypomniano
rodzicom, uczniom oraz Radzie Pedagogicznej. Dodatkowo w szkole rozwie-
szono gazetki tematyczne oraz wyznaczono miejsca gdzie znajduje się doku-
ment w wersji papierowej. Dokument SOM umieszczono także na stronie in-
ternetowej szkoły w osobnej zakładce.
13. Uzyskano dodatkowe środki na zapewnienie bezpieczeństwa uczniom w trak-
cie lekcji – zatrudnienie dodatkowej kadry pedagogicznej dla uczniów z orze-
czeniami lub z zachowaniami trudnymi i niebezpiecznymi/agresywnymi.
14. Prowadzenie działalności sportowej szkoły i możliwość zaktywizowania
uczniów w ich czasie wolnym.
15. Angażowanie uczniów w różnego rodzaju działania społeczne i uroczystości
szkolne. Udział uczniów w wolontariatach i akcjach charytatywnych.
16. Nagradzanie w różnych formach uczniów przejawiających pozytywne
i oczekiwane zachowania i reakcje.
17. Świadomość uczniów o szkodliwości różnego rodzaju środków odurzających.

18. Dzieci są zadbane pod względem higienicznym, troszczą się o czyste ręce przed posiłkiem oraz po powrocie z przerw podwórkowych
19. Motywacja ucznia do poznawania i bycia lepszym.
20. Wdrażanie uczniów do bezpiecznego i prawidłowego korzystania z urządzeń multimedialnych i programów multimedialnych: telefon, komputer, tablet, sieci internetowe, portale społecznościowe, przeglądarki internetowe.
21. Uwrażliwianie uczniów na tolerancję i akceptację inności i odmienności kulturowej, religijnej, rasowej, niepełnosprawności fizycznych i psychicznych itp.
22. Współpraca rodziców ze szkołą – stały kontakt z nauczycielami, reagowanie na niepokojące zachowania i sytuacje.
23. Zaangażowanie rodziców w życie szkolne swoich dzieci – pomoc przy organizowaniu uroczystości klasowych (w tym wycieczek) akcje okolicznościowe, festyn, kiermasze świąteczne. W minionym roku szkolnym Rada Rodziców mocno angażowała się w uroczystości i wydarzenia na terenie szkoły.
24. Aktywna praca rodziców z dzieckiem w domu – zadania domowe, wdrażanie do samodzielności.
25. Ścisła współpraca wszystkich nauczycieli, specjalistów szkolnych, dyrektora z rodzicami uczniów.
26. Umiejętność współpracy dzieci w grupie, samodzielnego rozwiązywania konfliktów rówieśniczych.
27. Utrudniony dostęp do alkoholu i tytoniu oraz środków odurzających.
28. Dbłość o higienę osobistą uczniów.

Czynniki ryzyka (występujące w małym nasileniu):

1. Dość częste występowanie konfliktów rówieśniczych.
2. Pojawiający się brak reakcji grupy rówieśniczej na negatywne zachowania kolegów i koleżanek.
3. Trudności z samodyscypliną i utrzymaniem dyscypliny w trakcie lekcji i przerw.
4. Rodziny niepełne, dzieci wychowywane przez samotne matki lub innych członków rodziny, nie zawsze prawidłowo realizujące proces opieki i wychowania.

5. Brak świadomości, niektórych rodziców o obowiązku szkolnym i wynikających z tego systematycznych działaniach (min. nieprzyrowadzanie dzieci na obowiązkowe zajęcia lekcyjne, spóźnienia, braki w przyborach szkolnych).
6. Rodzice zbyt opiekuńczy, wyręczający dzieci w podstawowych czynnościach samoobsługowych (klasy młodsze).
7. Rodzice wykazujący brak empatii i zrozumienia wobec dzieci z trudnościami emocjonalnymi w klasie.
8. Częsty brak konsekwencji u nauczycieli w przestrzeganiu zakazy używania telefonów komórkowych w szkole.
9. Brak reakcji rodziców na częste i długotrwałe korzystanie z urządzeń multimedialnych i programów multimedialnych: telefon, komputer, tablet, sieci internetowe, portale społecznościowe, przeglądarki internetowe.
10. Pojawiający się brak kontroli rodziców nad treścią przeglądanych stron internetowych przez dzieci i treści przez nie umieszczanych na różnego rodzaju grupach społecznościowych.
11. Poczucie zagrożenia u uczniów w trakcie przebierania się w szatniach przed i po wychowaniu fizycznym.
12. Rodzice odrzucający chęć pomocy ze strony szkoły w kwestii konsultacji lub diagnozy w instytucjach specjalistycznych. Opiekunowie nie chcą zauważyć problemów z jakimi boryka się dziecko – sporadycznie.
13. Występujące, u niektórych uczniów trudności radzenia sobie z niepowodzeniami szkolnymi, objawiającymi się agresją werbalną i fizyczną, lękiem, płaczliwością, wycofaniem w kontaktach rówieśniczych, niedojrzałość emocjonalna.
14. Zaobserwowano zjawisko samookaleczeń oraz odnotowano jedną próbę samobójczą ucznia.
15. Niskie zaangażowanie uczniów ukraińskich i ich rodziców w proces edukacyjno - dydaktyczny.

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy sformułowano następujące wnioski i kierunki działań do realizacji w roku szkolnym 2026/2027:

1. Kontynuowanie systematycznego nadzoru nad bezpieczeństwem uczniów podczas przerw, ze szczególnym uwzględnieniem toalet, szatni oraz innych miejsc, w których mogą występować sytuacje trudne.
2. Konsekwentne reagowanie na niewłaściwe zachowania uczniów, w szczególności zachowania agresywne i przemocowe, nieprzestrzeganie zasad obowiązujących podczas przerw, brak szacunku wobec pracowników szkoły oraz nieuprawnione korzystanie z telefonów i innych urządzeń elektronicznych.
3. Kontynuowanie działań sprzyjających integracji zespołów klasowych, wzmacnianiu pozytywnych relacji rówieśniczych, przeciwdziałaniu przemocy i rozwijaniu kompetencji emocjonalnych oraz społecznych uczniów.
4. Wspieranie zdrowia psychicznego i dobrostanu uczniów oraz rozwijanie umiejętności radzenia sobie z emocjami, stresem i sytuacjami trudnymi, a także wzmacnianie wiedzy uczniów o możliwościach uzyskania pomocy.
5. Kontynuowanie działań profilaktycznych dotyczących zachowań ryzykownych i uzależnień, z uwzględnieniem wieku i potrzeb rozwojowych uczniów, w tym zaplanowanie i realizacja działań profilaktycznych dla klas I–III prowadzonych przez specjalistów szkolnych.
6. Prowadzenie działań dotyczących bezpieczeństwa uczniów w Internecie, przeciwdziałania cyberprzemocy, higieny cyfrowej oraz odpowiedzialnego korzystania z Internetu, mediów społecznościowych i urządzeń elektronicznych.
7. Wzmocnienie współpracy z rodzicami poprzez systematyczne przekazywanie informacji dotyczących funkcjonowania i zachowania uczniów za pośrednictwem dziennika elektronicznego oraz podejmowanie działań wspierających rodziców w rozpoznawaniu trudności i zagrożeń dotyczących dzieci.
8. Szersze wykorzystywanie możliwości Zespołu Wychowawczego oraz wzmacnianie współpracy wychowawców, nauczycieli, pedagoga, psychologa i pozostałych specjalistów w rozwiązywaniu trudności wychowawczych i planowaniu działań wspierających uczniów.

9. Terminowe przekazywanie informacji dotyczących funkcjonowania uczniów na potrzeby opracowywania opinii, oceny efektywności udzielanej pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz przygotowywania dokumentacji dla poradni i innych instytucji.
10. Systematyczne przekazywanie pedagogowi szkolnemu informacji o liczbie godzin nieusprawiedliwionych uczniów oraz terminowe i zgodne z obowiązującymi procedurami zgłaszanie i ewidencjonowanie kar statutowych.
11. Kontynuowanie działań wspierających nauczycieli w rozpoznawaniu potrzeb uczniów oraz właściwym reagowaniu na sytuacje trudne, a także zapewnienie spójności działań wychowawczych i profilaktycznych podejmowanych przez pracowników szkoły.
12. Kontynuowanie współpracy z rodzicami i działań sprzyjających ich zaangażowaniu w życie klas i szkoły, z uwagi na dotychczasową wysoką aktywność większości rodziców oraz pozytywny wpływ tej współpracy na funkcjonowanie uczniów.
13. Rozważenie wprowadzenia punktowego systemu oceniania zachowania uczniów, po przeanalizowaniu jego zasadności i zgodności z obowiązującymi przepisami oraz statutem szkoły.
14. Systematyczne monitorowanie skuteczności podejmowanych działań wychowawczych i profilaktycznych oraz wykorzystywanie wyników monitorowania do planowania dalszej pracy szkoły.

Głównymi celami programu wychowawczo - profilaktycznego w naszej szkole są:

Rozwijanie u dzieci zdolności podejmowania właściwych wyborów, umiejętności współżycia z otoczeniem oraz kształtowanie postaw empatycznych.

Zapobieganie sytuacjom i zachowaniom problemowym, określanym jako zachowania ryzykowne.

Poszanowanie odmienności narodowych, kulturowych i religijnych.

Samodzielność podejmowanie decyzji oraz odpowiedzialność za podejmowane działania.

Utrwalenie właściwych nawyków higienicznych, dbania o zdrowie swoich i innych, w tym umiejętności udzielania pierwszej pomocy

Zachęcanie do podejmowania aktywności fizycznej w czasie wolnym od zajęć lekcyjnych, w sposób bezpieczny.

Wspieranie uczniów w z rozwijaniu umiejętności cyfrowych, w szczególności opartej na sztuczne inteligencji, prawidłowego korzystania z multimediiów i bezpiecznego poruszania się w sieci oraz krytycznej analizy informacji dostępnej w internecie.

Wychowanie młodego człowieka w idei patriotyzmu, wrażliwego na zachowanie i kultywowanie ważnych wydarzeń historycznych.

Cele szczegółowe:

- wprowadzanie uczniów w świat wartości, w tym ofiarności, współpracy, solidarności, altruizmu, patriotyzmu, szacunku dla tradycji, wskazywanie wzorców postępowania i budowanie relacji społecznych, sprzyjających bezpiecznemu rozwojowi ucznia (rodzina, przyjaciele),
- przyswojenie podstawowych umiejętności porozumiewania się w grupie rówieśniczej,
- uwrażliwienie na wyrządzanie krzywdy w grupie rówieśniczej,
- zapewnienie uczniom wsparcie ze strony odpowiednich specjalistów szkolnych,
- kształtowanie umiejętności demokratycznych i patriotycznych,
- budowanie pozytywnego obrazu własnej osoby, dostrzeganie mocnych stron u siebie i innych, kształtowanie samodyscypliny,
- rozwijanie postaw asertywnych czyli umiejętności świadomego odmawiania,
- kształcenie umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach,
- promowanie wartości rodziny, tradycji rodzinnych, troski o najbliższych,
- ograniczenie agresji i uczenie tolerancji wobec inności,
- wspieranie uczniów przybyłych z innych krajów,

- promowanie aktywności fizycznej jako sposobu spędzania czasu wolnego – wyrobienia nawyków prosportowych i prozdrowotnych,
- promowanie zdrowego trybu życia, bezpieczeństwa i kultury, na co dzień,
- utrwalenie przekonania o konieczności dbania o higienę osobistą, wypracowanie właściwych nawyków higienicznych,
- wspieranie ucznia w rozpoznawaniu własnych predyspozycji zawodowych i określaniu drogi dalszej edukacji,
- efektywne wykorzystanie czasu wolnego, rozwój twórczych zainteresowań uczniów,
- podwyższenie poziomu bezpieczeństwa uczniów w przestrzeni internetowej,
- nadążanie za aktualnymi zagrożeniami, m.in. dopalacze, e-papierosy, cyberprzemoc, hejt, uzależnienia behawioralne, itp,
- uświadamianie rodzicom zagrożeń wynikających z urządzeń elektronicznych, internetu oraz wszelakich środków odurzających,
- włączanie rodziców uczniów w życie klasowe i szkolne, w szczególności rodziców uczniów cudzoziemskich.

Aby cele były możliwe do osiągnięcia niezbędna jest współpraca na różnych obszarach: szkoła, klasa, środowisko. Sojusznikami w realizacji programu są: rodzice, którzy w miarę swoich kompetencji wspierają proces dydaktyczno-wychowawczy, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej ze swoimi punktami terenowymi, policja, Straż Miejska, Sąd Rejonowy w Rybniku, kluby sportowe działające na terenie szkoły i poza nią, Urząd Miasta Rybnika wydział Polityki Społecznej, Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna, Poradnie Zdrowia Psychicznego w tym uzależnień, Rada Dzielnicy, służba zdrowia, MOSiR jak różnego rodzaju instytucje pozarządowe: fundacje i stowarzyszenia.

Diagnoza sytuacji szkolnej będzie prowadzona w trakcie całego roku szkolnego przez zespół opracowujący niniejszy program. Podstawowymi narzędziami diagnostycznymi będą ankiety skierowane do uczniów i ich rodziców oraz nauczycieli, obserwacje prowadzone przez wychowawców klas, specjalistów szkolnych, rozmowy z nauczycielami i rodzicami uczniów, dokumentacja szkolna (protokolarz ze spotkań Zespołu Wychowawczego, analiza frekwencji, „pisma

wychodzące”, sprawozdania wychowawców klas, notatki służbowe nauczycieli i pracowników szkoły, dzienniki specjalistów szkolnych i wychowawcy świetlicy, a także wszelkie uwagi wpisywane w dzienniku elektronicznym).

Jeśli proces edukacyjny w obszarach wychowania i profilaktyki będzie przebiegać prawidłowo uzyskamy pożądaną sylwetkę naszego absolwenta: